

Emigrace a svět

Uprchlíci či exulanti se vyskytují prakticky ve všech historických epochách. Vzpomeňme jen ve světovém měřítku např. **exodus Židů** či v naší historii **českou emigraci po Bílé Hoře** (mj. **Jan Amos Komenský**).

Ve středověku byly důvodem migrace a emigrace zejména četné náboženské války. V novodobých dějinách je pak celé 20. století charakteristické útoky těch, kterým by v jejich rodné zemi hrozil útisk nebo dokonce smrt pro jejich přesvědčení či národnost, přímo přeplněné. Příčinami těchto emigračních vln byly různé dějinné události: **první světová válka, ruská revoluce, pád Osmanské říše, druhá světová válka a nacismus, pád koloniální moci v Africe, sovětský vliv ve střední a východní Evropě, arabsko-izraelský konflikt, vietnamská válka, diktátorské režimy v Latinské Americe**. Všechny tyto události měly za následek miliony obětí – lidí, kteří byli nuceni opustit své domovy, rodiny, země.

Uprchlíci byli a jsou přínosem a obohacením kultury nebo vědy hostitelské společnosti. Někteří z nich jsou světově známí a slavní umělci, malíři, básníci, spisovatelé či vědci. Z těch nejproslulejších exulantů můžeme poukázat na ty,

- kteří museli uprchnout před nacistickým režimem: vědce **Alberta Einsteina**, spisovatele **Thomase Manna**, psychiatra **Sigmunda Freuda**, herečku **Marlene Dietrichovou** aj.
- kteří museli utéci před totalitními režimy různých států: vědec **Andrej Sacharov**, spisovatel **Alexander Solženicyn**

Další možné příklady pro studenty: herec Kirk Douglas, otec Michaela Douglose – emigrant z Řecka.

Emigrace z Čech

Také Češi zažili – a to hned několik – emigračních vln. V období druhé světové války byli mezi emigranty např. herci **Jiří Voskovec** a **Jan Werich**, hudebník **Jaroslav Ježek**, básník **Ivan Jelínek** a mnozí další. Za doby socialistického Československa proběhly dvě významné emigrační vlny: po roce 1948 a 1968. Z významných osobností, které v průběhu těchto let emigrovaly, lze namátkou jmenovat novináře **Ferdinanda Peroutku**, spisovatele a pozdějšího ministra kultury **Pavla Tigrida** (ten dokonce uprchnul již jednou předtím – za druhé světové války), režiséra **Miloše Formana**, tenistku **Martinu Navrátilovou**, tenistu **Ivana Lendla**, zpěváky **Karla Kryla**, **Jaroslava Hutku** a **Vlastimila Třešňáka**, spisovatele

Emigrace a svět

Milana Kunderu, **Josefa Škvoreckého**, **Silvii Richterovou**, **Jana Čepa**, básníka **Ivana Diviše**, dirigenta **Rafaela Kubelíka**, novináře a publicistu **Ivana Medka**, operní pěvkyni **Jarmilu Novotnou**, herce **Jana Třísku**, pedagoga a zakladatele myšlenky sociálního školství **Přemysla Pittra**, právníka a státního žalobce **Jaroslava Drábka**.

Emigrace do Čech (Československa) před rokem 1989

- ruská emigrace ve 20. letech 20. století: např. jazykovědec Roman Jakobson – zakladatel světoznámého Pražského lingvistického kroužku, sociolog P. Sorokin
- emigrace před nacistickým režimem ve 30. letech 20. století: Thomas Mann
- emigrace řecká související s občanskou válkou v Řecku v letech 1946–1949 (zpěvačky Martha a Tena Elefteriadu)

Každému režimu, který v praxi omezuje a potlačuje svobody svých občanů, jsou nemilí především a právě lidé, kteří jsou nějakým způsobem činní, tím pádem známí a uznávaní a nejsou přitom jaksi „zjedno“ s oficiálními autoritami. I mezi žadateli o azyl a azylanty v České republice proto nalezneme lidi, kteří jsou v zemi svého původu nežádoucími právě proto, že byli (a mnozí jsou stále i zde) aktivními odpůrci režimu nebo byli zapojeni do aktivit, které tomuto režimu nejsou z jakýchkoliv důvodů milé, a požívají tam u mnohých lidí značné úcty. Mnozí zde také spolupracují s Rádiem Svobodná Evropa a s dalšími institucemi či organizacemi zabývajícími se lidskými právy nebo reprezentují nějaké politické, kulturní či náboženské hnutí. Často jsou i mezi nimi malíři, spisovatelé, novináři nebo vědci. Příkladem mohou být aktivity běloruské komunity či Arménský klub, který zde vydává i časopis.

Z výzkumu, který byl realizován v roce 2000 mezi azylanty vyplynulo, že **míra vzdělanosti mezi azylanty v České republice je vyšší než v rámci české populace**. To ovšem svědčí též o tom, komu především se azyl v této zemi uděluje.

Fakt, že Česká republika uděluje azyl osobám, kterým v jejich zemi hrozí stíhání pro jejich názory, rasu, národnost, politické přesvědčení apod., není jen pouhou otázkou plnění mezinárodních závazků, ale i otázkou mravní. Právě Češi by při svých historických zkušenostech měli nejlépe chápat, co to znamená žít v totalitním režimu, co je to touha po svobodě a co je to represe režimu, který veškeré svobody a lidská práva porušuje. Naše svoboda je dar, o který bychom se měli umět rozdělit s těmi, kteří za tuto dnes již i pro nás samozřejmost musí ve své zemi bojovat a za to jim hrozí stíhání a trest.

